

26.03.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite

Asia **AT Varsinais-Suomi: Lausunto Taiteen edistämiskeskusta koskevasta uudistuksesta**

Varsinais-Suomen taidetoimikunta kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto suomalaisen taiteen edistämisen järjestelmän kannalta hyvin kauaskantoisesta asiasta. Koska kyseessä on tärkeä mutta vielä keskeneräinen uudistus, Varsinais-Suomen taidetoimikunta toivoo, että Taiteen edistämiskeskusta ei perustettaisi suunnitellulla aikataululla. Asia vaatii tarkempaa kuulemista ja vaikutuksien harkintaa.

Varsinais-Suomen taidetoimikunta haluaa lisäksi huomauttaa lainvalmistelijoita seuraavista asioista:

- 1) On tarpeellista säätää uusi laki taiteen edistämisestä ja sinänsä ajatus uudesta virastosta on hallinnollisesti hyvä. Tarvitaan järjestelmä, jossa eri toimipisteiden ja keskusviraston yhteistyö on suunnitelmallisempaa, luottamuselinten ja viraston työnjako täsmennetään ja turvataan vertaisarvioinnin asema päätöksenteossa.
- 2) On tärkeää, että uudessa Taiteen edistämiskeskuksessa on edelleen 13 alueellista asiantuntijaalintä, jotka myöntävät apurahoja ja palkintoja sekä osallistuvat oman alueensa taiteen edistämisen suunnittelutyöhön.
- 3) Varsinais-Suomen taidetoimikunta esittää, että alueellisen vertaisarviointiryhmän sijaan jatkossakin käytettäisiin hyvää nimikettä **alueellinen taidetoimikunta**. Jos läänintaiteilija-nimike halutaan vaihtaa, olisi tehtävään ehdotettua taidekoordinaattoria sopivampi nimike **aluetaitelijä**.
- 4) Nykyisen järjestelmän erinomainen osa on hienosti alueellista taidetta palveleva läänintaiteilijajärjestelmä. Nimikettä ja työsuhdetta voidaan muuttaa, mutta edelleen alueellisten asiantuntijaalimien tulisi sekä valita taidekoordinaattorit että ohjata heidän työtään ottaen opetus- ja kulttuuriministeriön strategiat huomioon. Alueellisella vertaisarviointiryhmällä pitää olla myös oma budjetti, jolla se pystyy itsenäisesti ohjaamaan taidekoordinaattorin kehittämishankkeita. Tämän avulla vahvistetaan läheisyysperiaatetta uuden viraston päätöksenteossa. On ilmeistä, että lakiesityksessä hahmoteltu taidekoordinaattorin tehtävä sopii paremmin pääkaupunkiseudulle kuin muihin maakuntiin. Varsinais-Suomen taidetoimikunta toivoo opetus- ja kulttuuriministeriön sekä uuden viraston harkitsevan sellaista mahdollisuutta, että taidekoordinaattoreita palkataan pääkaupunkiseudulle ja nykymuotoisia läänintaiteilijoita tasapainoisesti muille alueille. **Pykälään 7 §**

lisäys: 4) esittää Taiteen edistämiskeskukselle nimitettäväksi alueellista taiteen edistämistyötä tekevät taidekoordinaattorit.

- 5) Pykälän 7 § perusteluissa oleva alueellisen vertaisarviointiryhmän tehtävä keskittyä uraansa aloitteleviin taiteilijoihin on huono. Alueellisen vertaisarviointiryhmän työskentelyapurahat ovat aina olleet ja niiden pitäisi jatkossakin olla muuta apurahoitusta täydentäviä apurahoja. Sen tärkein tehtävä on turvata taiteellisen työn mahdollisuus eri puolilla Suomea – ei vain tietyn ikäisten tai uransa tietyssä vaiheessa olevien taiteilijoiden. Alueelliset vertaisarviointiryhmät toimivat ennen kaikkea turvaverkkona järjestelmässä muuten tunnistamattomaksi jääneelle taiteelle. Perusteluihin lisäys: **Alueellinen vertaisarviointiryhmä päättää itse myöntämiensä työskentelyapurahojen kohdentamisen.** Tämän avulla vahvistetaan läheisyysperiaatetta uuden viraston päätöksenteossa. Alueellisten luottamuselinten myöntämien apurahojen suurin ongelma koskee nykyisin pääkaupunkiseutua. Varsinais-Suomen taidetoimikunta toivoo opetus- ja kulttuuriministeriön sekä uuden viraston harkitsevan sellaista mahdollisuutta, että pääkaupunkiseudun alueellisten apurahojen jako erotetaan omaksi järjestelmäkseen.
- 6) Taideneuvoston kokoonpano on liian suppea. Laajempi kokoonpano varmistaisi moniäänisyyden ja alueellisen kattavuuden. **Pykälän 5 perusteisiin muutos: taideneuvoston muodostaisivat puheenjohtaja ja enintään 11 muuta jäsentä ja kullakin varajäsen. Taideneuvoston toimikauden pituus olisi kolme vuotta.**
- 7) Koko järjestelmän kantava Arm's length -periaate on vaarassa romuttua, jos Taideneuvoston valinta sidotaan vaalikausiin ja nimityksiä ei sidota ehdotettuihin jäseniin. Nykyinen kolmivuotinen kausi on parempi kaikkien valittavien luottamuselinten osalta: silloin myös ammattitaiteilijoiden on helpompi sitoutua työhön, kun he eivät joudu liian pitkäksi aikaa itse olemaan hakematta apurahaa.
- 8) Valtakunnallisten ja alueellisten vertaisarviointiryhmien jäsenet pitää nimetä niistä henkilöistä, joita taiteilijayhteisöt ja -laitokset esittävät. Muutos 6 §: **Valtakunnallisten vertaisarviointiryhmien puheenjohtajan ja muut jäsenet nimeää Taideneuvosto taiteen ja kulttuurin keskeisten järjestöjen ja laitosten esittämistä henkilöistä.** Muutos 7 §: **Alueellisten vertaisarviointiryhmien puheenjohtajan ja muut jäsenet nimeää Taideneuvosto alueen taiteen ja kulttuurin keskeisten järjestöjen ja laitosten esittämistä henkilöistä.** Voimassa oleva laki taiteen edistämisestä määrittelee ehdotusta paremmin ne kriteerit, joiden mukaan luottamuselinten jäsenet nimetään. Ehdotus: **Valtakunnallisten vertaisarviointiryhmien jäsenten tulee olla asianomaisen taiteen alan ansioituneita harjoittajia tai tuntijoita. Alueellisten vertaisarviointiryhmien jäsenten tulee olla jonkin taiteen alan tai alueellisen kulttuuripolitiikan tuntijoita.** On ehdottoman tarpeellista, että nimitysprosessista tehdään läpinäkyvä. Ministeriön pitää jatkossa julkistaa ne organisaatiot, joilta kysytään jäsen ehdotuksia.